

40
WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
W KIELCACH

KATALOG

WYSTAWY CZASOPISM ZE ZBIORÓW WBP W KIELCACH PT. „PRZED STU LATY PRASA DONOSI:”

KIELCE, 10 KWIEŹNIA-10 MAJA 1987

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W KIELCACH

Katalog

wystawy czasopism ze zbiorów WBP pt.:

„PRZED STU LATY PRASA DONOSI ...”

Kielce 10 kwietnia - 10 maja 1987

Opracowanie scenariusza i katalogu - Ewa Piotrowska

Oprawa plastyczna - Edward Biela

Miejsce ekspozycji - Czytelnia Czasopism WBP w Kielcach

ul. Rewolucji Październikowej 41

Zwiedzanie wystawy - poniedziałki, wtorki, czwartki i piątki:

godz. 10⁰⁰-19⁰⁰, soboty: godz. 10⁰⁰-15⁰⁰

Do użytku wewnętrznego

40 Hyd. WBP

Oto kolejna prezentacja zasobów Czytelni Czasopism WBP w Kielcach. W poszukiwaniu nowego do niej tematu sięgnęłam do starej prasy na wzór słynnego ze znakomitych pomysłów „Przekroju”, który od dawna drukuje rubryczkę „Aktualności z myślą”. Przed stu laty prasa donosi :”. Wybrałam z czasopism roku 1887 wydarzenia rocznicowe, ciekawostki, kieleckie regionalia, które, jak sądzę, mogą i dziś zainteresować naszych czytelników. Nie daje to w sumie historycznej kroniki tegoż roku, raczej wybór wiadomości z kraju i ze świata z różnych dziedzin życia. W zbiorach naszych zachowała się tylko część prasy ukazującej się przed stu laty a przy tym, jak wiadomo, na wystawie można pokazać zaledwie dwie strony z oprawionego rocznika. Ale i te fragmenty, które eksponujemy przypominą nam atmosferę tamtej, minionej epoki i ówczesną prasę: tytuły, nazwiska redaktorów, czasem ciekawą szatę graficzną. Ażeby te dawne sprawy łatwiej było współczesnym czytelnikom przyswoić, podaję je w niniejszym katalogu naśladując styl „Tele-ekspresu” w reporterskim skrócie.

Przed stu laty prasa donosi :

- W Europie panuje niepokój i obawa wojny w związku z zaostrzeniem się stosunków między Niemcami a Francją.

Józef Milewski: Przegląd polityczny luty 1887. „PRZEGŁĄD POLSKI” R.21:1887 t.83 nr 249 z.9 s.596-597

- Angielski tygodnik satyryczno-humorystyczny „Punch” prezentuje karykatury kanclerza Niemiec Bismarcka i Francji.

„PUNCH, OR THE LONDON CHARIVARI” R.1887 January s.43

- W lutym odbyły się wybory do parlamentu niemieckiego. „Czekano też we wszystkich zakątkach Europy z bijącym sercem wieści z Berlina. Żelazny kanclerz (Bismarck) jeszcze raz zwyciężył. (...) Ileż lat jeszcze panować będzie nad Europą brutalność pruskiej przemocy”.

Ludwik Straszewicz: Kronika miesięczna. „ATENEUM” R.1887 t.1 z.3 s.574-575

- Rzut oka na stosunki ogólnoeuropejskie w kwietniu 1887 ; czytamy m.in.: „W Anglii wobec zamierzonego przez rząd obos- trzenia procedury sądowej w Irlandii, burzą się namiętności ludowe nawet w samym Londynie, a wychodźcy irlandcy grożą jak najpotworniejszymi zamachami (...)

W Hiszpanii odzywały się nieśmiało aspiracje republikańskie ; w Belgii zaś, pojmującej jak najszerszej swobodę osobistą i prawa obywatelskie ludności patrzeliśmy na widowisko monstrualnej manifestacji wszystkich stowarzyszeń socjalistycznych, zakończo- nej w Brukseli pochodem towarzystwa kobiet socjalistek...”

Kronika miesięczna. „BIBLIOTEKA WARSZAWSKA” R.1887 t.2 maj s.308-309

- Od roku toczą się dyskusje i trwają prace nad odnowieniem ugody handlowo-celnej pomiędzy Austrią a Węgrami.

A.Donimirski: Odnowienie ugody Austro-Węgierskiej. „NIWA” R.16: 1887 t.31 z.297 z 19 kwietnia (1 maja) s.642

- W czerwcu królowa Anglii Wiktoria obchodzi 50-lecie objęcia tronu, na który wstąpiła jako 18-letnia „dzieweczka” w 1837 r. Jubileusz królowej Wiktorii. „WĘDROWIEC” R.25:1887 nr 26 z 18(30) czerwca s.305

- Przywódca liberałów angielskich Gladstone walczy o autonomię Irlandii.

M.E.Trepka: Usamowolnienie Irlandii. „ATENEUM” R.1887 t.3 z.1 s.40-41

- 17 września w Stanach Zjednoczonych odbywają się centralne obchody jubileuszu 100-letniej rocznicy podpisania ustawy konstytucyjnej.

Toporczyk: Listy z zachodu. „NIWA” R.16:1887 t.32 z.307 z 19 września (1 października) s.570-571

- W dniach od 26 września do 2 października obradował „Kongres higieniczny międzynarodowy w Wiedniu”. „ATENEUM” R.1887 t.4 z.3 s.517

- W roku 1887 rozpoczęto w Paryżu budowę Wieży Eiffla. Oglądamy rycinę przedstawiającą stan prac z początku 1888 r. Les travaux de la Tour Eiffel. „L'ILLUSTRATION” R.46:1888 nr 2349, mars s.161
(Budowa trwała do roku 1889)

- Nowości wydawnicze, repertuar teatralny i operowy Paryża omawia m.in. „REVUE DES DEUX MONDES” -francuski dwumiesięcznik społeczno-literacki.

Revue littéraire. „REVUE DES DEUX MONDES” R.57:1887 t.81 mai-juin s.695

Revue dramatique. t.84 novembre-décembre s.454-455

Revue musicale. t.79 janvier-février s.447-

- Modę paryską prezentuje „JOURNAL DES DEMOISELLES” R.1888 nr 5 mai

- Opowieści moralizatorsko-obyczajowe dla młodzieży zamieszcza „LE JOURNAL DE LA JEUNESSE” R.1887 t.30 nr 761 s.74-75 : La vertu en France.

WIADOMOŚCI Z KRAJU

- Na ziemiach polskich trwają obchody 300-letniej rocznicy śmierci króla Stefana Batorego przypadającej 12 grudnia 1886 r.

W.Zakrzewski: Jak należałoby badać dzieje Stefana Batorego.

Z powodu 300-letniej rocznicy śmierci króla Stefana.,,PRZEGŁAD POLSKI” R.21:1887 t.83 nr 247 z.7, styczeń s.126-127

- 19 stycznia w podziemiach Katedry na Wawelu w Krakowie otwarto groby królowej Jadwigi i kardynała Zbigniewa Oleśnickiego.

W grobie królowej „nie spostrzeżono żadnych przedmiotów z kruszcu lub jakichkolwiek kosztowności. Jedynie leżały szczątki drewnianego, lekko poślaczanego berła i jabłko .Wezwany

p.Kopernicki czynił spostrzeżenia co do kształtu czaszki, o której wyraził się ,że znamionuje kobietę młodą, piękną, wysoką i z wydatnym typem energii. P.Matejko odrysował czaszkę oraz części berła i jabłka...''

Kronika miesięczna. ,,BIBLIOTEKA WARSZAWSKA'' R.1887 t.1, luty s.299

- W Kielcach w dniu 30 stycznia uruchomiono pierwszy w tym mieście młyn parowy. ,,Właścicielem nowego zakładu przemysłowego jest p.Ludwik Stumpf ''

,,GAZETA KIELECKA'' R.18:1887 nr 9 z 30 stycznia

- Co można kupić na warszawskich targach i w jakiej cenie na przełomie r.1886-87,np. :,,Okowita na rynku naszym dobrze się trzyma. Ceny są nieco wyższe niż dwa tygodnie temu (...) Bydła na targ praski dostawiono też same co zwykle ilości- 1812 sztuk wołów i krów, 600 cieląt, 2000 wieprzów (...) Na rynkach żywnościowych mięso ciągle bez zmiany, czyli stosunkowo tanie.''

Kronika handlowa. ,,NIWA'' R.16:1887 t.31 z.289 z 20 grudnia (1 stycznia) s.80

- W styczniu prasa pisze też o urodzajach w roku ubiegłym 1886: ,,W guberni kieleckiej zbiory oziminy były mniej niż średnie, żyto w niektórych miejscowościach było zupełnie złe, pszenica zaś dała zbiory średnie a nawet więcej niż średnie...''

Witold Zakęski: Zbiory rolnicze 1886 r. ,,NIWA'' R.16:1887 t.31 z.291 z 20 stycznia (1 lutego) s.184-185

- Polacy w zaborze pruskim walczą z kolonizacją niemiecką. Na sejmiku toruńskim dn.15 lutego dr Teodor Kalkstein wygłosił rozprawę pt.,,Położenie nasze a ustawa o kolonizacji niemieckiej z dn.26 kwietnia 1886 '''.Problem ten szeroko omawia prasa. J.Kirsztot-Prawnicki: Jeszcze jeden sposób ratowania ziemi. ,,ATENEUM'' R.1887 t.2 z.3 s.548-549.'

- W Warszawie możemy oglądać wystawę malarstwa Józefa Brandta, artysty bardziej znanego zagranicą niż w kraju.

Antoni Mazanowski: Józef Brandt.Wystawa dzieł jego w Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych. ,,DODATEK MIESIĘCZNY DO CZASOPISMA PRZEGŁĄD TYGODNIOWY ŻYCIA SPOŁECZNEGO, LITERATURY I SZTUK PIĘKNYCH'' R.1887 z.3 ,marzec s.225

- ,,Budowa (nowego) gmachu Towarzystwa Zachęty do Sztuk Pięknych zaczyna wychodzić już z dziedziny mitu, a stawać się rzeczywistością. Oprócz zebranego kapitału około 50 000 rubli Towarzystwo ma już ofiarowany sobie plac bezpłatnie...''

,,ECHO MUZYCZNE, TEATRALNE I ARTYSTYCZNE'' R.5:1887 nr 181 z 7(19) marca s.153

- W dniu 19 marca zmarł w Genewie wielki pisarz polski Józef Ignacy Kraszewski.

Nekrolog. ,,NIWA''R.16:1887 t.31 z.295 z 20 marca (1 kwietnia) s.567

Portrety J.I.Kraszewskiego z różnych okresów życia, portrety Jego rodziców. ,,KŁOSY'' R.22:1887 t.44 nr 1135 s.196-197

Nieznany programat J.I.Kraszewskiego. „PRZEGLĄD LITERACKI. Dodatek do KRAJU” R.1887 nr 13 z 27 marca (8 kwietnia) s.1
G.Smólski: Spółcizna po Kraszewskim (Z wycieczki do miejsc przedśmiertnego Jego pobytu), „PRZEGLĄD LITERACKI. Dodatek do KRAJU” R.1887 nr 14 z 3 (15) kwietnia s.1

- 31 marca w Krakowie „...odbyła się uroczystość jubileuszowa „Przeglądu Lekarskiego”(…), loże zajęły damy i zastęp uczniów Wydziału Lekarskiego.” Były przemówienia, depesze gratulacyjne i „biesiada” w Grand Hotelu.

„PRZEGLĄD LEKARSKI” R.25:1887 nr 14 s.198-199

- „Sprawozdanie z praktyki lekarskiej przy zdrojowisku w Busku podczas pory kąpielowej 1886 r.” ogłosił lekarz zakładowy J.Majkowski .

„MEDYCINA” R.1887 t.15 nr 16 z 4 (16) kwietnia s.256-257

- W marcu i kwietniu w poznańskim notuje się „Sezon zebrania: Towarzystwa im,Marcinkowskiego, delegatów Kółek Włościańskich, Centralnego Towarzystwa Gospodarskiego, Czytelni Ludowych, Spółek Zarobkowych i Banku Włościańskiego...”

Korespondencje, „Kraju” . „KRAJ” R.6:1887 t.10 nr 15 z 10 (22) kwietnia s.3

- Krytyka literacka przychylnie ocenia powieść Bolesława Prusa pt.„Placówka” , której pierwsze wydanie książkowe ukazało się w 1886 r. po pierwodruku prasowym w „Wędrowcu” w l.1885-86.

Poraj- Jasieńczyk: Kronika literacka. „NIWA” R.16:1887 t.31
z.296 z 3(15) kwietnia s.616-617

- 21 kwietnia powzięto projekt założenia Towarzystwa Kredyto-
wego w Kielcach.

„GAZETA WARSZAWSKA” R.114:1887 nr-109 z 27 kwietnia

„SŁOWO - dziennik polityczny, społeczny i literacki zaczęło
w dniu 2-m czerwca drukować nową powieść Henryka Sienkiewicza
pt. „Pan Wołodyjowski”.

Anons w „NIWIE” R.16:1887 t.32 z.303 z 20 lipca (1 sierpnia)
(„SŁOWA” z r.1887 niestety nie mamy w zbiorach)

- W Krakowie 14 czerwca otwarto nowy gmach Uniwersytetu Jagiel-
lońskiego „Collegium Novum”. „....Po przezwyciężeniu wielu
trudności, po upływie lat sześciu nowe kolegium w miesiącu
maju 1887 roku oddane zostało senatowi akademickiemu za rekto-
ratu Stanisława hr. Tarnowskiego...”

„PRAWDA” R.7:1887 nr 25 z 18 czerwca s.299

- Ukazał się pierwodruk prasowy powieści Elizy Orzeszkowej
Nad Niemnem”

„TYGODNIK ILUSTROWANY” R.1887 : fragment z numeru 246 s.180

- Region Świętokrzyski odwiedzany jest przez naukowców i turys-
tów.Geolog dr Józef Siemiradzki publikuje artykuł „Z wyciecz-

ki w Góry Świętokrzyskie'' ilustrowany przez E.M.Andriollego.
 „TYGODNIK ILUSTROWANY'' R.1887 nr 246 s.181

- W okresie letniej kanikuły Kielce „nawiedzają prawie codziennie liczne gromadki krajowych turystów .(...)Każdy z przybyszów przede wszystkim podąża na Karczówkę podziwiać panoramę na pasma Gór Świętokrzyskich, Chęciny, Białogon, Miedzianą Górę (...) Za lat 50, gdy droga żelazna przez Radom zbliży nas na godzin pięć z Warszawą, gdy okolice nasze ożywi ruch przemysłowy i powstaną wille mieszkalne, wówczas wszystkie wzgórza otaczające Kielce ,będą tak wabiły mieszkańców Warszawy ,jak dziś Ojców,..'’
 „GAZETA KIELECKA'' R.18:1887 nr 56 z 17(5) lipca

- „Wapienną górę pod Kielcami zwaną Kadzielnia ,nabył w tych dniach na przymusowej licytacji w sądzie okręgowym kieleckim przedsiębiorca starozakonny z Rudnik w piotrkowskiem za najwyższą postąpioną sumę rs 6 004..''
 „GAZETA KIELECKA'' R.18:1887 nr 56 z 17(5) lipca

- Na leczenie zaprasza uzdrowisko „Solec w guberni kieleckiej, powiecie stopnickim. Najsilniejsze i najskuteczniejsze ze znanych wód siarczano-słone, jod i brom w obfitości zawierające, kąpiele mineralne, mułowe, masaż, elektryka. Baie i reuniony dwa razy na tydzień, muzyka, czytelnia, ferteplan, teatr. Mieszkania wygodne, restauracje, po cenach nader niskich. Sezon od 20 maja do 15 września. Droga do Kielc koleją, z Kielc szosą mil ośm karetą pocztową lub wygodną dorożką miejscową.''
 Anons., „GAZETA LEKARSKA'' R.22:1887 Seria 2 t.7 nr 19 z 7 maja

- 18 sierpnia obserwowano zaćmienie słońca relacjonowane przez licznych dziennikarzy w całej niemal prasie.,,Ah! ta wyobraźnia. Toż ona cudów dokazuje, zwłaszcza, gdy w nią jest zbrojny warszawski reporter (...), jeden widział na własne oczy w Wilnie jak pies podczas zaćmienia kichnął ; drugi zaobserwował we Włocławku, że jałoszka, nie zważając na zaćmienie spokojnie pogryzała siano ; inny w zwierzyńcu warszawskim podziwiał modyfikacje humoru dzikich zwierząt oraz senność koguta i kury.”

Sprawy bieżące.-Zaćmienie słońca i reporterska fantazja.,,NIWA”
R.16:1887 t.32 z.305 z 20 sierpnia (1 września) s.454-455

- W dniach 9-10 września w auli nowozbudowanego Collegium Novum w Krakowie obradował pierwszy zjazd prawników i ekonomistów polskich.

Józef Milewski :Pierwszy zjazd prawników i ekonomistów polskich w Krakowie. ,,BIBLIOTEKA WARSZAWSKA” R.1887 t.4, październik s.116-117

- ,,Warszawa otrzyma prawdopodobnie niezadługo targ kryty (...) Na targ rzeczony, zbudować się mający wyłącznie z materiałów nie łatwo zapalnych, przeznaczono część placu po byłych koszarach Mirowskich...

Kronika miesięczna. ,,BIBLIOTEKA WARSZAWSKA” R,1887 t.3 s.495

- ,,Uchwały wiecu polskiego w Poznaniu dnia 15 listopada r.b. w sprawie nauki języka polskiego i religii w szkołach ludowych: (...)Na mocy rozkazu niewiadomego pochodzenia i nieznanej daty zaprzestano od 1 października 1887 r. w szkołach elementarnych

uczyc, dzieci nasze' polskiego czytania i pisania- tak, że obecnie na Górnym Szląsku, na Warmii, w Prusach Zachodnich, w Wielkiem Księstwie Poznańskiem dawniejsze tzw. dwujęzyczne szkoły elementarne pozbawione zostały wszelkiego znamienia polskości i zamienione na szkoły czysto niemieckie (...) Przeto my, Polacy ze wszystkich dzielnic polskich pod panowaniem pruskim zostających, zgromadzeni w dniu 15-ym listopada r.1887 na walnym wiecu w Poznaniu- wyrażamy głośno i publicznie zdumienie i ubolewanie nasze z powodu powyższego rozporządzenia, oraz świadomość wyrządzonej nam przez to krzywdy.(...) Protestujemy przeciw wykluczeniu języka polskiego ze szkół naszych (...).
Kronika miesięczna . „BIBLIOTEKA WARSZAWSKA” R.1887 t.4, grudzień s.474-475.

- „W dniu 25 listopada r.b. minęło ćwierć wieku od chwili otwarcia w Warszawie Szkoły Głównej, zamienionej w r.1870 na Uniwersytet Warszawski.”
Sprawy bieżące. „NIWA” R.16:1887 t.32 z.312 z 3(15) grudnia s.1018-1019

- „Jaki będzie rok 1888 ?” pod względem aury i urodzajów- prognozy podaje „Kurier Rolniczy”: „Piszą , że urodzaj ma być w tym roku (pomimo niesprzyjającej pogody) nienajgorszy. (...) Rok z trzech ósemek złożony (po raz pierwszy od r.888) jest bardzo zagadkowy, groźny.”
„KURIER ROLNICZY” R.15:1887 nr 51 z 11(23) grudnia s.402-403

Wykaz tytułów czasopism zamieszczonych na wystawie

1. ATENEUM. Pismo naukowe i literackie. (Miesięcznik).
Warszawa 1876-1901
R.1887 Wyd.: W.Spasowicz Red.: P.Chmielowski
2. BIBLIOTEKA WARSZAWSKA. Pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi. (Miesięcznik).
Warszawa 1841-1915
R.1887 Red.: J.K.Plebański
3. Dodatek miesięczny do czasopisma PRZEGLĄD TYGODNIOWY ŻYCIA SPOŁECZNEGO, LITERATURY I SZTUK PIĘKNYCH wychodzącego pod redakcją Adama Wiślickiego.
Warszawa 1866 -1905
R.1887
4. ECHO MUZYCZNE, TEATRALNE I ARTYSTYCZNE. Czasopismo tygodniowe poświęcone muzyce, teatrowi, sztukom pięknym i literaturze, redagowane przez Aleksandra Rajchmana i Jana Kleczyńskiego.
Warszawa 1883 - 1907
R.1887
5. GAZETA KIELECKA. (Ukazywała się 2 razy w tygodniu).
Kielce 1870 - 1939
R.1887 Red.: St.Sienicki

6. GAZETA LEKARSKA. Pismo tygodniowe poświęcone wszystkim gałęziom umiejętności lekarskich.
Warszawa 1866 - 1918
R.1887 Wyd.: St.Kondratowicz Red.: W.Gajkiewicz
7. GAZETA WARSZAWSKA.
Warszawa 1794 - 1915
R.1887 Wyd.: St.Lesznowski Red.: J.Kenig
8. L'ILLUSTRATION. Journal universel.
Paris 1843 -
R.1888
9. LE JOURNAL DE LA JEUNESSE. Nouveau recueil hebdomadaire illustré.
Paris 1873 -
R.1887
10. JOURNAL DES DEMOISELLES. Bi-mensuel. Echo du petit courrier des dames.
Paris 1833 -
R.1888
11. KŁOSY. Czasopismo ilustrowane tygodniowe poświęcone literaturze, nauce i sztuce.
Warszawa 1865 - 1890
R.1887 Wyd. i red.: S.Lewental

12. KRAJ. Tygodnik polityczno-społeczny z dodatkiem Przeglądu Literackiego. Wydawany w Petersburgu od r. 1882 nakładem i pod redakcją Erazma Piltza.
Petersburg 1882 - 1909
R. 1887
13. KURIER ROLNICZY. Tygodnik dla gospodarzy wiejskich, wydawany przy Gazecie Rolniczej pod redakcją Aleksandra Trylskiego.
Warszawa 1872 - 1918
R. 1887
14. MEDYCYNĄ. Czasopismo tygodniowe dla lekarzy - praktyków. Redagowane i wydawane przez Gustawa Fritschego.
Warszawa 1866 -
R. 1887
15. NIWA. Dwutygodnik poświęcony sprawom społecznym, politycznym i literackim.
Warszawa 1872 - 1898
R. 1887 Wyd.: St. Ostrowski Red.: Mściśław Godlewski
16. PRAWDA. Tygodnik polityczny, społeczny i literacki.
Warszawa 1881-1915
R. 1887 Wyd. i red.: A. Świętochowski
17. PRZEGLĄD LEKARSKI. Organ Towarzystw Lekarskich Krakow-

skiego i Galicyjskiego. (Tygodnik).

Kraków 1862 -

R.1887 Red.: L.Blumenstok

18. PRZEGLĄD LITERACKI. Dodatek do Kraju.

Petersburg 1886-1890

R.1887 Red.: J.Tokarzewicz

19. PRZEGLĄD POLSKI. Pismo poświęcone polityce i literaturze.
(Miesięcznik).

Kraków 1866 - 1914

R.1887 Red.: J.Mycielski.

20. PUNCH ,or the London charivari.

London 1841 -

R.1887

21. REVUE DES DEUX MONDES.

Paris 1829 -

R.1887

22. TYGODNIK ILUSTROWANY.

Warszawa 1859-1939

R.1887 Red.: J.Wolff

23. WĘDROWIEC. (Tygodnik)

Warszawa 1863-1906

R.1887 Wyd. i red.: A.Gruszecki

